గాలికబురు

శ్రీ వీరుభొట్ల సత్యనారాయణమూర్తి

★

1

చీకటి పడేసరికల్లా రావిచెట్టు దిబ్బ మీద కూర్చుని, ఠీవిగా చుట్టపొగ పీలుస్తూ ప్రక్కనున్న రైతులు, కూలీలు, పాలికాపులు, స్నేహితులు మొదలైన వారితో కబుర్లు చెప్పుతూ, కిళ్ళీకొట్టు కొండయ్య కాపుతో వేళాకోళాలాడుతూ సరదాగా మాట్లాడే రంగయ్యబాబు ఆవేళ సాయంకాలం దిబ్బమీదకు రాకపోవడంతోనే ఆవూరి ఆసామీలందరకూ నిజంగా ఆశ్చర్యం వేసింది. రాత్రి ఏడవడంతోటే కులాసగా చేతికర్ర ఆడించుకుంటూ కడుపునిండా భోంచేసి రావిచెట్టు దిబ్బ ప్రక్కనున్న కిళ్ళీకొట్టు చీడీమీద రంగయ్యబాబు కూర్చుని కబుర్లు చెప్పేసరికల్లా, నరిసిగాడు, చాకలి సూరయ్య, వెంకటేశ్వర్లు సిద్ధాంతిగారూ, మునసబుగారి మేనల్లుడూ, పాలికాపు సుబ్బన్న, సూరయ్య పెళ్లాం నీలాలూ, రంగయ్య పొలం కవులుకు పుచ్చుకొన్న నీలాద్రిరాజూ, బంగారీ కిరాణా కొట్టు అప్పల్రాజూ, ఇంకా అనేకమంది అక్కడ రంగయ్యబాబుతో కబుర్లు చెప్పుతూండే వారు.

ఆ పాలెం చాల చిన్నది. మొత్తం సుమారు ఓ వంద గడపుంటుంది. అందులో మునసబు సీతారామయ్యదీ, రంగయ్యదీ, పెంకుటిళ్లు. నరిసిగాడిదీ, సూరయ్యదీ తాటాకుకొంపలే. అవి వూరుకు ఓ అరమైలు దూరంలో వున్నాయి. అక్కడ పెద్ద చెరువుండడంచేత బట్టలు సులభంగా వుతుక్కోవచ్చునని సూరయ్యా, పంచముడు అవటంచేతనూ, ఆవూళ్లోవాళ్ల పొలాలు కాపలా కాయడంకోసం నరిసిగాడిని కూడ అక్కడే వుండమని రంగయ్యబాబు ఆజ్ఞాపించేడు.

ఆవూళ్ళో రంగయ్య చెప్పింది చెల్లుతుంది. అతను ఆవూరికి పెద్ద మునసబు సీతారామయ్యకూ, కరణం పేరిశాస్త్రికీ కూడ రంగయ్యమీద విశ్వాస గౌరవాలున్నాయి. కారణం ఏమిటంటే రంగయ్య చాల మంచివాడు. నెమ్మదస్తుడు. పేచీకోరు మనిషి కాడు. తన కున్నంతలో ఇంకొకరికి సాయం చెయ్యాలని చూస్తాడు కాని అపకారంమాత్రం చెయ్యడు. అంచేత పాలెంలోని ప్రజలంతా రంగయ్యని ఆ వూరికి పెద్దను చేసి ప్రతీ వ్యవహారం ఆయనచేతి మీదుగా పోనిస్తున్నారనడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. వాళ్ళలో వాళ్ళకు తగాదాలు గాని వస్తే రంగయ్య తీర్పు చెప్పేవాడు. రంగయ్యమాట అక్షరాలా జరిగితీరేది. ఏ రైతుకేనా ఎప్పుడేనా పంటలో కాని మరే వ్యాపారంలో గాని నష్టం సంభవిస్తే అందరితోను చెప్పి వాళ్లచేత అతనికి సహాయం చేయించేవాడు. తనుకూడ శక్తి వంచన లేకుండా సాయం చేసేవాడు.

రంగయ్య పెంకుటింటిని ఆనుకొని ఒక పెద్ద తోటవుంది. అందులో అనేక కాయగూరలు, ఫలాలు, పుష్పాలు లభిస్తాయి. ఎవరికి కావలసినవి వారు ఆతోటలోనికి వెళ్లి నిర్భయంగా తీసుకోవచ్చు. ఏడాది క్రితం దిబ్బమీదనున్న రావిచెట్టుదగ్గర పెద్ద చీడీ ఒకటి కట్టించాడు. వేసవి కాలంలో ఆ చీడి రావిచెట్టు నీడవల్ల చల్లగా వుండి పడుకోడానికి, కూచోడానికి చక్కని ప్రదేశమయింది. కొండయ్య కిళ్లీకొట్టు పెట్టుకుంటానంటే ఆదిబ్బ ప్రక్కనే చీడీని అనుకొని ఒక బడ్డీ వేయించాడు. వూరిచివర ఆంజనేయస్వామిగుడికట్టించడం ఇప్పుడే పూర్తయింది. రేపొచ్చే అమ్మవారి సంబరానికి గుడి బాగుచేయిస్తావున్నాడు.

ఇన్ని వుపకారాలు చేస్తూన్న రంగయ్యబాబు ఆ సాయంత్రం దిబ్బదగ్గిరకు రాకపోవడంతోటే అక్కడి జనుల్లో ఆశ్చర్యం బయలుదేరింది. ఎంచేతంటే రంగయ్య ప్రతీ రాత్రి అక్కడికి వచ్చితీరేవాడు. ఆరు నూరైనా, నూరు ఆరైనా, అక్కడకు మాత్రం రావడం మానేవాడు కాడు. రంగయ్యమాటలు ఆ పల్లె ప్రజలకు అమృతోపమానములుగా నుండేవి. అసలుసంగతేమిటంటే ప్రస్తుతం రంగయ్యకి అరవయ్యోపడి నడుస్తోంది. ఆరునెల్లనుండి ఒక విధమైన గుండెజబ్బని ఎవరో పట్నంనుంచి వచ్చిన డాక్టరు చెప్పేడట. అందుచేత రంగయ్యకు వంట్లో ఏమైనా అస్వస్థతగా నుందేమోనని అనుమానం తట్టింది.

“ఏరా నరిసీ మధ్యాహ్నం పశువుల్ని తోలుకు వెళ్లేటప్పుడు రంగయ్యబాబు యింట్లో వున్నారో లేదో చూసేవురా” అన్నాడు పేరిశాస్త్రి.

“మద్దేల పదకొండొంటికి గొడ్ల నిప్పకెళ్లేటప్పుడు బాబుగోరు అరుగుమీద కూకున్నారు బాబయ్యా—వెల్లావు సిక్కిపోతన్నాదని, బాగా మేపాలని సెప్పినారు. సిత్తంబాబయ్యా అని ఎల్లిపోనానండి. కూడుదిని ఇప్పుడొచ్చినాను. ఇకపైన నాకు దెల్దుబాబయ్యా' ఆవుల్ని, దూడల్ని, ఈయాల పొలంలోనే వుంచేసినాము” అన్నాడు నరసిగాడు అందరికేసి తిరిగి.

“నాల్గింటికి చుట్టలకోసం అప్పిని పంపలేదా కొండయ్యా”అని అడిగాడు మునసబు మేనల్లుడు రామారావు.

“లేదుబాబుగారూ” అప్పి పదింటికే చుట్టలట్టుకు పోనాది, అని కొండయ్య దిగాలుగా చూసేడు.

“అయితే రంగయ్యబాబుకు వంట్లో బాగులేకపోయినా వుండాలి. లేకపోతే సిన్నబాబు వచ్చేనావుండాలి. పదండి సూద్దాం ఎల్లి” అన్నాడు చాకలి సూరయ్య తన ఆలోచనకు మురిసిపోతూ.

“అవున్రా సూరీ అట్టాగే అవుద్ది.” అంది సూరయ్య పెళ్లాం నీలాలు.

“అయితే అందరూ పదండి ఏమైనా ప్రమాదంగా వుంటే మందులు పట్టుకొ

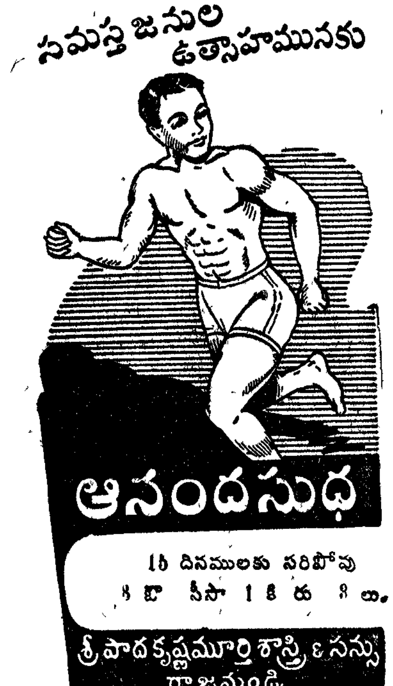

స్తాను" అన్నాడు వైద్యుడు పేరిశాస్త్రి. త్రోవలో వెంక టేశ్వర్లుసిద్ధాంతిపంచాంగం విప్పి వేళ్లు లెక్కపెట్టడం మొదలెట్టాడు రంగయ్యకు ఆరోజు మంచిదో కాదో చూడ్డానికి.

"రంగయ్యకు గుండె జబ్బటగా మనతో చెప్పేడుగా శేటి. కొంప తీయదుగదా" అన్నాడు బంగారిరాజు నీలాద్రితో.

"ఒకేయ్ బంగారీ. ఇటు సూర్య డటు పొడిచినా రంగయ్యబాబు జాతకం చెక్కుచెదరని జాతకంరా. పదేళ్లు గురుడు పన్నెండింట తాండవమాడుతూన్నాడు. నూట పదేళ్లు నిస్సంకోచంగా పిడిరాయిలా జీవిస్తారు" అన్నాడు సిద్ధాంతి పంచాంగం ముడుస్తూ.

"మా గొప్ప జోస్యం నేర్చుకున్నావు సిద్ధాంతీ. నీజోస్యం ఎప్పుడేనా నిజమయి ఏడిసిందీ" అన్నాడు పేరిశాస్త్రి ఈమధ్య సిద్ధాంతికూడ వైద్యం నేర్చుకుంటున్నాడనే ఉక్రోషంచేత.

మొత్తంమీద అందరూ కలసి రంగయ్యబాబింటికెళ్లారు. అప్పుడే గోడగడియారం ఎనిమిది కొట్టింది. వీళ్ళందర్నీ చూసేటప్పటికి రామలక్ష్మమ్మకు నిజంగా ఆశ్చర్యం వేసింది.

"ఎందుకొచ్చేరు మీరంతా" అని అడిగింది తెల్లబోయి జూస్తు.

చిన్నబాబు రాలేదని, పోనీ ఆయింటికి చుట్టాలేనా రాలేదని వాళ్లు క్షణంలో గ్రహించారు.

"బాబున్నారా" అన్నారందరూ.

"అదేమిటి దిబ్బమీదకు రాలేదా" అంది రామమ్మ.

"రాలేదు తల్లీ. ప్రతీరోజు భోంచేసే కదూ వచ్చేవారూ—ఈవేళ ఎప్పుడూ దిబ్బమీదకు రావడం మానని బాబు రాకపోడంచేత ఏవూరేనా వెళ్లేరో లేక శరీరంలో సుస్తీగా వుందో కనుక్కుందామని వచ్చేము" అన్నాడు మునసబు సీతారామయ్య.

"ఆ... దిబ్బమీదకు రాలేదూ? మరెక్కడకు వెళ్లినట్టు? ఈమధ్య అన్నం సయించకపోవటంచేత అప్పుడప్పుడూ భోంచెయ్యకుండానే దిబ్బమీదకు వెళ్లుతూన్నారు. ఎప్పుడూ చెప్పకుండా వెళ్ళరే? ఎక్కడ కెళ్లేరో వెతకండి. వెతకండి" అని కంట తడి పెట్ట ప్రారంభించింది.

"ఊరుకో అమ్మా. బాబుగారిని మూడు నిముసాల్లో తీసుకొత్తా" అని పరిగెత్తేడు నరిసిగాడు.

సూరయ్య ఒకవైపూ, నరిసిగాడు ఒక వైపూ, నీలాద్రిరాజూ, బంగారీ ఒకవైపూ కర్రలు పుచ్చుకొని బయల్దేరారు రంగయ్య బాబుని వెదకటానికి.

"ఊరుకోండి రామలక్ష్మమ్మగారూ. బాబుగారిది ఇట్లా టట్లాంటిజాతకం కాదు. నూట పాతికేళ్లు ఇంద్రభోగం అనభవించే రాజాజాతకం అది... పదినిముషాల్లో రారూ.!" అన్నాడు వెంకటేశ్వర్లు సిద్ధాంతి.

"ఏదో మట్టిమశానం కల్పి చేసినా తన మందులూ మాకులూ పనికిరాకపోయేయే అని పేరిశాస్త్రి సిద్ధాంతికేసి చురచుర, చూశాడు.

రాత్రి పదిన్నరవుతోంది. మునసబు సీతారామయ్యా అతని మేనల్లుడు రామారావూ, సిద్ధాంతీ, రంగయ్యఅరుగుమీద రామమ్మని ఊరడిస్తూ కూర్చున్నారు. కునికిపాట్లు వస్తూండంచేతనూ దొంగలభయం చేతనూ ఇంతవరకూ మాట్లాడకుండా నడుస్తున్న అప్పలాజు మెల్లిదిగా జారుకున్నాడు. దీపాలు, కర్రలు పట్టు కెళ్ళిన మనుష్యులు తిరిగి వచ్చారు' రంగయ్య జాడ మాత్రం కనిపించలేదు.

ఆ యింట్లో రంగయ్యా, రామలక్ష్మమ్మ ఇద్దరే వుంటున్నారు. వాళ్ళ పెద్దబ్బాయి నరసింహారావు కలకత్తాలో చదువుతున్నాడు. రంగయ్యబాబుమీద ఎంత అభిమానమో నరసింహారావు మీద అంతకు రెండింతలు ఆ వురివారికి అభిమానమని చెప్పాలి. పెద్ద చదువు చదువుతున్నాడని, పరీక్ష ప్యాసయి వచ్చి తమ వూరికి డాక్టరవుతాడని వాళ్ళఅభిప్రాయము. సెలవుల్లో పాలెంలోకి వచ్చినపుడల్లా అతను పట్నవాసం కబుర్లు చెప్తుంటే వాళ్ళు ఆనందంలో మునిగిపోతారు. ముద్దుగా అతనిని సిన్నబాబని పిలుస్తారు.

రంగయ్య జాడ కనిపించకపోయేటప్పటికి రామమ్మకి సోషొచ్చినంత పనయింది. అందరూ ఫరవాలేదని అనునయిస్తూ ఆమెను నిద్రపుచ్చారు. ఆ రాత్రి రామారావు, పేరిశాస్త్రి రంగయ్యగారి అరుగుమీదే పడుక్కున్నారు. ఎల్లాగో చచ్చి చెడి తెల్లవారింది.

* * *

ప్రొద్దున్న పది గంటలయినా రంగయ్యబాబు ఇంటికి రాకపోడంతోటే, రామారావూ, పేరిశాస్త్రీ, రంగయ్యను వెదకటానికి సూరయ్యను, బంగారిరాజునూ, నీలాద్రినీ ప్రక్కవూళ్లోకి పంపించేరు. పొలాల్లో ఏ పామో, జెర్రో కరిచిందేమోననే అనుమానం మాత్రం సీతారామయ్యని పీక్కుతింటోంది. ఈ విషయం గాని రామలక్ష్మమ్మకు అనుమానంగా చెప్తే ఆవిడ గుండెపగిలి చస్తుంది. ఇప్పటికే ఆవిడ ప్రాణాలు అరచేతిలో పెట్టుకొని సంతతధారావృష్టిగా ఏడుస్తోంది.

అప్పికీ, నరిసిగాడికీ మాత్రం ఏ పొగాకు తోటలోనో ఏ పామో కాటేసిందని దృఢమైన నమ్మకం. ఊరవతల కొంపల దగ్గర కొచ్చి—

"ఒరే నరిసీ, బాబుకి ఏ పామో, జెర్రో రాత్రి కరిసుంటాది. లేకపోతే ఆ బాబు రాత్రి అట్టా ఇంటికిరాకుండా వుండిపోరు. ఈసంగతి అమ్మగారికి తెలిస్తే ఇంకేమన్నా వుందా" అంది అప్పి.

"నేనూ అదే అనుకొంటన్నా. తప్పకుండా బాబుకి ఏదో పెమాదం జరిగుంటాది. రాస్యంగా సిన్నబాబుకి కవురం పుతే రొండు రోజుల్లో ఎమానం మీద ఎగిరొత్తాడు. ఏటంటావు" అన్నాడు యజమానియెడలభక్తి విశ్వాసాలచేత కన్నీరుకారుస్తూ నరిసిగాడు.

"సరేగాని ఉత్తరం పడెయ్యాలిగా—కాని ఆయన ఎడ్రేసు మని కెట్టా దెలుస్తదీ అంట-అయినా ఆ ఇంగిలీసొచ్చినోళ్ళయూళ్లో లేరుగందా-ఏటో గట్టిసిక్కొచ్చింది" అని మళ్ళీ తనలోతనే అనుకున్నాడు నరిసిగాడు.

"నరిసీ మునసబుగారి మేనల్లుడు ఏదో కళాసుపేసయినాట్టగా తెలుగులో ఉత్తరం రాయించేద్దాం. ఇంగ్లీషులో ఎడ్రేసు ఆయన రాస్తారేమో కనుక్కుందాం" అప్పి

నపుంసకతైలం

అంగ, నరములు బలహీనత చెంది చిన్నదైన, తిర్గి యథాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్య మనుభవించుటకు 45 యేండ్ల ప్రఖ్యాతి చెందినది.

1 సీసా రూ. 10/ వి. పి. రూ 1-0-0.

డా॥ రత్నం సన్స్ మెడికల్ హాల్
మలకపేట బిల్డింగ్స్,
హైద్రాబాద్, దక్కన్.

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము, నిర్బలత, నిస్సత్తువ శుక్లనష్టమును హరించి బలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 తు॥ డబ్బి రు. 3-4-0 పోస్టేజి 10 అ.

పి. సి. ఏ. & కంపెని. "ఆయుర్వేదసమాజం"
పెరిదేపి-నెల్లూరు జిల్లా.

చెప్పిన సలహా బావుండటంచేత నరిసిగాడు రామారావుగారింటికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఇంతవరకు ప్రక్కచేలో బట్టలారేస్తున్న నీలాలుకు ఈ మాటలన్నీ వినబడ్డాయి. పాపం రాత్రి సూరయ్య వొచ్చి రంగయ్య బాబు వెదికినా కనిపించటం లేదంటే ఏమో అనుకుంది. ఇంతవరకూ విషయం జరిగిందని దానికి తెలియనే లేదు. పాపం దాని గుండె చెరువయిపోయింది.

నరిసిగాడు, అప్పి మునసబు మేనల్లుడు రామారావుదగ్గర కెళ్ళారు. రామారావు పదేళ్ళ క్రితం ఈ పాలెంకు పది మైళ్ళ దూరంలో వున్న ఓ బడిలో ఐదో క్లాసు ఫేలయినాడు. చిన్నబాబు యొక్క స్నేహంవల్ల కొన్ని ఇంగ్లీషుముక్కలు నేర్చుకున్నాడు గాని వ్రాయడం చిన్నతనంలోనే మర్చిపోయాడు. తెలుగు ఎడ్రసు తెలుసన్నాడు. కాని తెలుగు ఎడ్రసేం పనికొస్తుంది. అంచేత ఈ విషయంలో అంతా నోరు మూసుకున్నారు. మధ్యాహ్నం పన్నెండయిందిగాని రంగయ్య బాబింకా రాలేదు.

* * *

మధ్యాహ్నం భోంచేసి ప్రొద్దున్న ఎండేసిన బట్టలు మూటకట్టి నీలాలు కొత్తూరులో వున్న సెట్టిగారింటికి వెళ్ళింది బట్టలిచ్చెయ్యడానికి. పాలెంకు కొత్తూరు మూడు మైళ్ళుంటుంది. కుంకుళ్ళు, పెసలు శెనగపప్పు, నువ్వులనూనె మొదలైన సామానులన్నీ ఈ వూళ్ళోనే దొరుకుతాయి. రంగయ్య ఎప్పుడూ బంగారిచేత ఈ సెట్టి దగ్గరే వస్తువులు తెప్పిస్తూంటాడు. బట్టలిచ్చేసి ఏవో కబుర్లలో నీలాలు ఆ మాట ఈ మాట అయాక

"సెట్టిగోరూ, నిన్న రాత్తిరినుండి రంగయ్య బాబుగోరు కనిపించటంలేదు బాబూ. నరిసిగాడూ, సూరయ్యా, నీలాద్రి రాజు వూరంతా ఎతుకుతున్నారు బాబూ. ఆయనెప్పుడూ సాయంత్రం నాలుగయితే ఇల్లు కదిలే మనిషి కాదు. పెసరుమొక్కలు సూద్దామని ఎల్లేరుట మళ్ళీ రాలేదు. ఏ పురుగో బుట్రో ఏమైనా సేసిందోనని నరిసిగాడికి పెద్ద అనుమానంగా వుంది. ఆసంగతి సెప్పితే ఇంకేమన్నా వుందా. ఇప్పటికే అమ్మగోరి ఏడుపు సూళ్ళేక పోతున్నాము. ఆ సిన్నబాబుకైన ఈ సంగతి చెప్పేవోళ్ళెవరూ కాబట్టం లేదు. పాపం అట్టాటి మారాజులు సల్లగుంటేనే వూళ్ళు సల్లగుంటయ్. ఏవీ తోచకుంటున్నది బాబూ" అంది.

సెట్టికికూడా చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది. ఆ సంగతి పూర్తిగా నీలాల్ని అడిగి తెల్సుకున్నాడు. సెట్టికి మాత్రం ఆయనకేపామో జెర్రో కరిచి వుంటుందని నమ్మకం బాగా నాటుకుపోయింది. సెట్టికి కొంచెం భయం కూడ వేసింది. ఎంచేతంటే ఈ మధ్య శ్రీరామనవమికి సంతర్పణలకి రంగయ్య ఓ రెండు మూడొందల సొమ్ము సామాను సెట్టి దగ్గరనుండి తీసికెళ్లాడు. ఓ రెండు నెలల్లో జమకట్టేస్తానన్నాడు. ఇప్పుడేమన్నా సంగతి జెడితే తన డబ్బేమవుతుందో అనే బెంగకూడ అతన్ని ఆవరించింది.

రాత్రి భార్యతో ఈ విషయం అంతా పూసగుచ్చినట్టు చెప్పేడు సెట్టి. సెట్టి భార్యకి మాత్రం చాల విచారం వేసింది. కారణమేమిటంటే రామలక్ష్మమ్మ బంగారి చేతికిచ్చి అప్పుడప్పుడు తను చేసిన ఫలహారాలు పంపిస్తూండేది. చిన్నప్పుడు సెట్టి భార్య, రామలక్ష్మమ్మ కలసి చదువుకున్నారు.

నీళ్ళ బావి దగ్గర కొత్తూరులో నారాయణమ్మ సీతమ్మ, సింహాచలం వగైరా జనం అంతా సమకూడేరు. రామమ్మ నీళ్లబిందె చంక నెట్టుకొచ్చి

"ఏవమ్మ నారాయణమ్మ పాలెంలో రంగయ్యబాబుకు పాము కరచిందటగా" అంది.

"అయ్యో నాకేట్టా తెలుసమ్మ. అయ్యో పాపం. రెండు నెల్ల క్రితం మా ఆయన పట్నంలో బియ్యం కావలిసొస్తే ఆయన దగ్గరే కొనిపెట్టారు. చాలా మర్యాదస్తులని మా వారే చెప్పేరు" అంది నారాయణమ్మ.

"పాపం సిన్నబాబుతో సెప్పేవోళ్లే లేరట" అంది సెట్టి భార్య.

నీళ్లు తోడుకున్నాక అందరూ వెళ్ళిపోయారు.

ఈ సంగతంతా విన్న సింహాచలం కొత్తూరుకు నాలుమైళ్లు దూరంలో వున్న సైకిల్ షాప్‌లో పనిచేస్తున్న తన భర్త అచ్చిరెడ్డితో చెప్పింది. రంగయ్య బాబు పొలాన్ని కవులుకు తీసుకున్న నీలాద్రి రాజు చెల్లెల్ని అచ్చిరెడ్డి తమ్ముడి కిచ్చి పెళ్ళి చేశారు. ఆ సందర్భంలో గనుక పాలెంకు వెళ్ళడం అక్కడ రంగయ్య బాబు తన స్వంతపనిలాగ పెళ్ళి వైభవోపేతంగా జరిపించడం అచ్చిరెడ్డి కళ్లారా చూశాడు. రంగయ్య బాబు యొక్క దయ, సౌహార్ద సమ్మిశ్రితమైన ఆతనిమాటలు తన భార్య సింహాచలంకు చెప్పేడు. అంచేత అచ్చిరెడ్డితో ఈ విషయం వెంటనే చెప్పింది సింహాచలం. పాపం ఇన్నాళ్లే పాలెంలో ఉండి కాస్త ఇంగ్లీషు

ముక్కలు చదివి పెట్టే పేరి శాస్త్రి కొడుకు రాజమండ్రి వెళ్ళి పోయాడని అచ్చిరెడ్డికి నిన్ననే రాజారావు చెప్పేడు.

అచ్చిరెడ్డి సైకిల్ షాప్‌లో కూర్చుని వుండగా రాజమండ్రి పెళ్లికెళ్లుతున్న కొందరి బళ్లు కనిపించాయి. వెంటనే అచ్చిరెడ్డి చిన్నబాబుకో వుత్తరం వ్రాసేడు.

చిన్నబాబూ,

మీ నాన్నగార్కి పాము కరచింది. చాల ప్రమాదస్థితిలో వున్నారు. మీరు వెంటనే రావాలి. నేను అచ్చిరెడ్డిని. పెళ్లిలో నన్ను చూసే వుంటారు.

పెళ్లివారిలో ప్రతీరోజు అచ్చిరెడ్డి సైకిల్ షాపు దగ్గర కాస్సేపు బీడీ పీలుస్తూ పట్నంలో సినిమా కబుర్లు గురించి ఉపారుగా చెప్తూ ఊరికే గాలికొట్టించుకొని పోయే అచ్చిరెడ్డి స్నేహితుడు రాజారావు కూడా పెళ్లివారింటికే వెడుతున్నాడు. స్కూలు ఫైనలు ఫేలయిన రాజారావుకా వుత్తరంఇచ్చేడచ్చిరెడ్డి. ఏ క్లాసు చిన్నబాబు చదువుతున్నాడో వారికి తెలియదు. రాజమండ్రిలో కాలేజిపేరు కనుక్కొని వుత్తరం పోష్టుచెయ్యమని రాజారావుకా వుత్తరం ఇచ్చాడు అచ్చిరెడ్డి.

పెళ్లిఅయ్యాక పెళ్లివార్లో ఒక విధవావిడ కాశీప్రయాణం చేస్తోందని తెలియడంతోటే రాజారావు ఆ వుత్తరాన్ని ఆవిడ కలకత్తా ఎల్లాగ వెడుతుందిగనక్క అక్కడ కాలేజిపేరు ఎవర్నైనా అడిగి ఎడ్రసు రాయించి పోష్టుచెయ్యమని బతిమాలాడు. ఆవిడ ఒప్పుకుంది.

అనుకున్నట్టుగా కాక ఆమె కలకత్తాలో దిగకుండ ఎకాఎకీని కాశీ వెళ్లిపోయింది. ఎరుగున్న చుట్టాలింట్లో బసచేసింది. ఆ యింట్లోవున్న కాలేజీవిద్యార్థికి కంటబడిందీకవరు. పైనవున్న నరసింహారావు పేరు చూడగానే తన ఫ్రెండ్ వుత్తరం ఈవిడ కెట్లా వచ్చిందా అని, ఆవిణ్ణడిగేటప్పటికి ఆవిడ సంగతంతా చెప్పింది. తను రేపే స్కూలుకు వెళ్లిపోతున్నానని తనిచ్చేస్తానని ఆ వుత్తరం పట్టుకెళ్ళాడు. తననోట్సులో ఆ కవరు పెట్టేడు.

కాని నరసింహారావును కలుసుకున్నా కవరుసంగతి మరిచేపోయాడు. ఒకరోజున కెమిస్ట్రీనోట్స్ తను వ్రాయకపోవడంచేత నరసింహారావు అతనినోట్సు అడగగానే తను కవరుపెట్టిన ఆ నోట్సు ఇచ్చేడతను.

ఉత్తరంలోని విశేషాలు చిన్నబాబు కళ్ళబడ్డాయి. అందులో అచ్చిరెడ్డి వ్రాయటంతోటే అతనికి మరీ ఆశ్చర్యం వేసింది. బాష్పాలు అప్రయత్నంగా కళ్ళనుండి జలజల రాలేయి. తండ్రి వద్దన్నా పరీక్షలయిపోయినా తను సెలవుల్లో కలకత్తాలోనే వుంటానని పట్టుబట్టి ఉండడం మరణావస్థలో ఆయన చరణసన్నిధిని ఉండకుండా చేయడానికే మోనని విలపించసాగేడు. వెంటనే పెట్టీ బేడా సర్దుకుని రైలుస్టేషన్‌కు వెళ్ళిపోయాడు దడదడ కొట్టుకొంటున్న గుండెలతో—

2

పాలెం చేరుకోగానే మొట్టమొదట చిన్నబాబు పాలంలో రామారావుని చూచేడు. అతని హృదయం దడ దడలాడుతోంది. గట్టు మీదనున్న చిన్నబాబుని రామారావు నిమిషంలో గుర్తించేడు.

"ఏం పెళ్ళికొడుకుగారూ ఎప్పుడూ రావడం?" అన్నాడు రామారావు.

చిన్నబాబుకి నిలువెల్ల ఆశ్చర్యం వేసింది. ఈవింత పిలుపుకు అతని హృదయంలో పాతుకుపోయిన విషాదచ్ఛాయ లంతర్హితమయి పోయాయి. ఇంట్లోవారందరూ క్షేమంగా వున్నారని గ్రహించేశాడు.

"నాన్నగారికెల్లా వుంది?" అన్నాడు.

"అదేమిటి అల్లా అడుగుతున్నావు. పెళ్లిపనులు చేయించడంలో ఆయన నిమగ్నమయియుండి శుభలేఖలు పంచిపెట్టిస్తున్నారు."

రామారావు కబుర్లు నరసింహారావుకు పూర్తిగా అర్థం కాలేదు. తను ఆయన ఆరోగ్యం గురించి అడిగితే వీడు వివాహం గురించి వివరిస్తాడేమిటనుకున్నాడు. తన తండ్రి ఏ అపాయం లేకుండా క్షేమంగా వున్నందుకు మాత్రం చాల సంతోషించాడు. తన కొచ్చిన వుత్తరం గురించి మాత్రం అతని కేమీ పాలుపోటంలేదు. నీలాద్రి రాజింటిలోని వివాహంలో అచ్చిరెడ్డిని తను స్వయంగా చూసేడు. సహృదయుడు, గౌరవనీయుడు అయిన అచ్చిరెడ్డి ఇలా వుత్తరమెందుకు రాస్తాడని అతని మనస్సు ఘోషిస్తోంది. ఇహ అడిగేద్దామనుకున్నాడు.

"మా నాన్నకి పాము కరచిందటగా" అన్నాడు.

"ఇదేమిటి! నీకెవరు చెప్పారు ఈ అబద్ధాన్ని?

""నీలాద్రిరాజు ఇంట్లో పెళ్లికొచ్చిన అచ్చిరెడ్డి నెరగవూ? అతను స్వయంగా నాకు వుత్తరం వ్రాసేడు నాన్నకు పాము కరచి ప్రమాదావస్థలో వున్నారని!"

రామారావు ఆలోచించాడు. అచ్చిరెడ్డియొక్క సద్గుణశీల సంపద గూర్చి అతను తెలియనివాడు కాడు. అలాటివాడు ఇల్లాటి వుత్తరం ఎందుకు రాస్తాడా అని ఆలోచింప మొదలుపెట్టాడు.

మూడు నెల్ల క్రితం రంగయ్య బాబువూళ్లో కనిపించకపోవడం అప్పుడు ఏపామో, తేల్లో కరిచి ఉంటుందేమోనని అందరూ అనుమానించడం మొదలయిన ఘట్టాలు అతని స్మృతిపథంలోనికొచ్చాయి. అచ్చిరెడ్డి నిర్దోషి అనీ అతడు తుంతవ్యుడనీ రామారావు తొందరగా గ్రహించగలిగాడు.

"ముందు ఇంటి కెడదాంరా పెళ్లి కొడకా తర్వాత మీనాన్నే చెప్తాడు. పకేగాని పట్నంనుంచిదెచ్చిన ఆగోల్డుఫ్లేక్ పెట్టె ఇలా పడెయ్యరా. ఎన్నాళ్లూ ఈ పొగాకు చుట్టేనా" అన్నాడు రామారావు.

ఇద్దరూ నవ్వుకుంటూ ఇంటికి చేరుకున్నారు. రంగయ్య చూడగానే ఇద్దరు దగ్గర కెళ్లేరు. రామారావు కౌగిలించుకున్నాడు రంగయ్యని.

రామలక్ష్మమ్మ పిల్లవాడు వచ్చేసినట్టు తెలియగానే ఆమె ఒక్క గంతేసి చిన్నబాబుమీద ప్రశ్నలవర్షం కురిపించేసింది.

పెళ్లిపందిర అడావుడి చూసేటప్పటికి నిజంగా చిన్నబాబుకి ఆశ్చర్యం వేసింది.

రు 1000 బహుమానం

లెప్రర్ క్యూర్

(రిజిష్టర్డు)

కుష్టు, బొల్లి, సుఖరోగాదులకు

గ్యారంటీ చికిత్స.

అన్ని భాషలలోను కేటలాగు ఉచితం.

లక్ష్మీ అండ్ కో

(రిజిష్టర్డు)

H. O. వాల్తేరు, ఆర్. యస్.

బ్రాంచీలు:

2/135 బ్రాడ్వే మదరాసు.

గాంధినగర్, విజయవాడ.

కటక్, సికింద్రాబాదు,

రాజమండ్రి etc.

"ఏమిటి నాన్నా ఎవరికి పెళ్లి ?"

"నీకేరా నాయనా, కలకత్తా చదువుకెళ్లేటప్పుడు చెప్పేవుగా "నీమాటలెప్పుడూ జవదాటను. నా శ్రేయస్సు నీకన్నా ఇంకెవరికి కావాలి ? నీవేర్పాటుచేసిన పెండ్లికి అడ్డు చెప్పను. నేను పిల్లను చూడనవుసరం లేదు. కాని నన్ను మాత్రం చదువుకు పంపడం మానెయ్యకు" అని, అవి జ్ఞాపకం వున్నాయా"

"నాన్నా నేను పెళ్ళికి సిద్ధమే. తీరా చదువు పూర్తిచేసుకొచ్చాక నీమాట తిరస్కరిస్తా ననుకున్నావా"

"నాకు తెలుసు చిట్టిబాబూ. అంచేతే ధైర్యంచేసి నాల్గురోజులు మాత్రమే వ్యవధి ఉండగా నీకు ఉత్తరం వ్రాయక నిన్ననే మన బంగారిని పంపించాను కలకత్తా"

"సరేగాని నాన్నా నీకు పాము కరచిందని అచ్చిరెడ్డి వుత్తరం వ్రాసేడు నాకు"

"అదేమిటి నాకెప్పుడు కరచిందిరా!"

రామారావు రంగయ్యకు రంగయ్య నాల్గురోజులు పొలెంలో లేకపోవడంవల్ల జరిగిన గల్లంతు సంగతి జ్ఞాపకం చేశాడు.

రంగయ్య చెప్పడం మొదలెట్టాడు.

"ఆవేళ పెసరమొక్కలు చూద్దామనుకుని వెళ్లేనా. రెండునెల్లక్రితం గుండె జబ్బని పట్నండాక్టరు చెప్పేడు. కాగా ఈ మధ్య వంట్లో ఏం బాగుంటంలేదు. పెసరుమొక్కలు చూస్తున్న టైములో మన జానకమ్మగారిపట్నంలేదూ మనకు పది హేనుమైళ్లలో వుంది ? అది...ఆ పట్నం వాళ్లు. జానకమ్మకొడుకూ అతని స్నేహితుడూ గట్టుమీంచి కారెక్కి వెడతున్నారు. నన్నుచూడగానే కారా పేరు. నా దగ్గర కొచ్చి "మామా మా వుర్లో ఈ వేళ మద్రాస్ నించి గొప్ప పాటగత్తె లొచ్చారు. వస్తావా కారెక్కి దీసికెడ్తాం" అన్నాడురా జానకమ్మ కొడుకు సుబ్బారావు.

ఏదో నేను పాటలంటే చెవి తెగ్గోసుకుంటానని నీకు తెలుసుగా. కాగా పోనీ పట్టణం వెడుతున్నానుగా హాయిగా కారులోగదా. డాక్టరుకు చూపించుకో వచ్చు అనుకున్నాను. మన కిళ్ళి కొట్టు కొండయ్యగారింటికి ఆవేళే చుట్టం ఒచ్చినాడు. పొలంలో ఆయనా వున్నారు. ఆయనతో చెప్పేను. "పట్నం వెడుతున్నానని, నాల్గురోజుల్లో వస్తాననీ ఇంటిదగ్గర బెంగపెట్టుకోవద్దని చెప్మనీ" కాని ఆ ఆసామీ చెప్పడం మర్చిపోయి ఆ రాత్రే వాళ్ళవూరు వెళ్లిపోయాట్ట. సుబ్బారావుతో పిన్నిగారింటి కెళ్ళాను. ఎల్లాగానే జానకమ్మ అదృష్టంరా. రెండో పెళ్లి చేసుకున్నా మహాలక్ష్మిలా సుఖపడ్తోంది. ఏం మేడరా ? పైగా మొగుడు డాక్టరు. పాట కచ్చేరీలు అన్నీ అయినాక బావగారే డాక్టరు గనక సంతోషించి పరీక్షచేయించుకున్నాను.

"నూటయాభయ్యేళ్లు బ్రతుకుతావు రంగయ్యబావా. పిడిరాయిలా గున్నావు. ఏ చవట డాక్టరయ్య చెప్పింది ?" అన్నాడు.

పెళ్లయిన వెంటనే ఢిల్లీ వెళ్లిపోయారుగా వాళ్లు. అయినా అప్పుడే అమ్మని క్రింద బెట్టినంత పరిస్థితి రావడంచే మనం పెళ్ళి కెళ్ళలేదు. జానకమ్మకు సవతికూతురుందిరా. స్కూలు ఫైనల్ చదువుతోందిట. ఎంత మర్యాద ? ఎంత హోదా ? ఆ పిల్లని చూడగానే మనసు వెన్నముద్దలా కరిగి పోయిందిరా. ఆ పిల్లని కోడల్ని చేసుకుంటే ఇల్లు కలకల్లాడుతుందని వెంటనే అడిగేశాను. నువ్వు డాక్టరుపరీక్ష రేపో మాపో ప్యాసవుతావు. ఆయన డాక్టరు. ఆవిడ కూడా డాక్టరమ్మవతుంది. మన ఇల్లు కలకల్లాడుతూ మనం ఈవూళ్ళో స్నేహంగా వుంటూ హాయిగా వుండొచ్చనుకున్నాను. ఆయన పరమానంద భరితులై ఒప్పుకున్నారు.

రేపు బుధవారం పెళ్లి. అందరికీ శుభలేఖలు పంపించా, ఇదిగో ఆమెపటం"

రామారావు ఆపటం చూనేటప్పటికి భావాంబరవీధిలో తనూ తన నూతన ప్రేయసీ మహోల్లాసంతో నృత్యం చేస్తూన్నట్లనిపించింది. రంగయ్య, రామలక్ష్మమ్మ లోలోన నవ్వుకున్నారు.

రేపే పెళ్లి. వాతావరణం కలకల్లాడుతోంది. తలగడమీద పడుక్కుని ఆ పటం చూస్తూ ఊహాపథాల్లో భవిష్యద్రమ్య సౌధాలనిర్మిస్తున్నాడు నరసింహారావు.

అతని కొకదగ్గు వినిపించింది. వెనుదిరిగి చూశాడు.

"ఆరి భడవా పరీక్ష ప్యాసయి పెళ్లిచేసుకుంటూ మనకి కబురు పంపించకపోతే గాలికబురువల్ల విని గాలిలో కొట్టుకొచ్చి నువ్వు ప్యాసయ్యావన్న సంగతి పేపర్లో పడకుండానే కొట్టుకొచ్చి చెప్తేస్తున్నాము. ఏవీ పండెం, బహుమతి, నూరు రూపాయలూ...?" అన్నాడు తన కలకత్తా స్నేహితుడు.

పరీక్ష ప్యాసయ్యావనగానే ఆనందంతో తన్మయుడయ్యాడు నరసింహారావు. బంగారి తీసుకొచ్చుంటాడని గ్రహించాడు.

"బహుమతి నూరేమిటిరా రేపు పెళ్ళి. మేనేజిమెంటంతా నీదేరా. చూస్తావుగా డబ్బు నీచేతిమీదుగా నడుగడ్తుంది" అన్నాడు నరసింహారావు.

స్నేహితుని దృష్టి పెళ్లి కూతురు ఫోటోపై బడింది.

"ఆరి చవటా, ఏనాడైనా కాలేజీగరల్‌తో మాట్లాడి ఎరుగుదువా కాళ్లు వణక్కుండా. నాయనా చూసోక్క అబ్బాయి పని ఎడ్యుకేటెడ్ గర్లని చేసుకుంటున్నావు...."

"నరసింహారావు, తండ్రి పెళ్ళివారొచ్చారని చెప్పగానే ఊరుకోరా అని నవ్వేడు స్నేహితుడితో ముఖం చిట్లించుకుంటూ. అక్కడున్న వారందరూ గొల్లున నవ్వారు.

మర్నాడు పెళ్లి వైభవంగా జరిగిపోయింది. ★